

COVID-19 SALGINININ ETKİLERİ VE TEDBİR ÖNERİLERİ

ESİAD olarak bugünlerde tek önemli konunun insan sağlığı ve toplumsal dayanışma olduğundan hareketle değerlendirmelerimizi kamuoyunun bilgilerine sunarız.

1. Tedbirler başta insan hayatı ve sağlığının önceliklendirilmesine yönelik olmalıdır. Bu kapsamda, belirli saatlerde belirli kesimlere diğer saat aralığında ise topyekûn sokağa çıkma yasağı dahil olmak üzere önlemlerin alınması için sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kamuoyu destek vermelidir.
2. Türkiye’de 28 milyonluk istihdamın yaklaşık 15 milyonunu turizmin de içinde bulunduğu hizmet sektörü sağlamaktadır. Bu sektörde çalışanların çoğunluğu küçük işletmelerden ve günlük kazanarak geçimini sağlayan bireylerden oluşmaktadır. Bu sektörde kayıtdışı istihdam da yoğundur. Hem küçük işletme sahiplerinin ve çalışanların geçim sürekliliğinin sağlanması hem de orta vadede bu sürecin toplumsal huzursuzluğa dönüşmesinin önüne geçilmesi için, hanehalkı bazında ve şimdilik Mayıs ayı sonuna kadar asgari gelir desteği sağlanması gibi adımlar ivedilikle atılmalıdır.
3. Gıda güvenilirliği önümüzdeki dönemde en önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkacaktır. Gıda ithalat ve ihracatında yaşanabilecek küresel sıkıntılara karşılık tarım ve gıda en stratejik sektör olarak değerlendirilerek mümkün olan en yüksek üretim düzeyinin güvence altına alınması sağlanmalıdır. Sektörde üretimin başlayacağı bu günlerde sübvansiyon, ürün fiyatlamaları ve ödenmemiş 2019 desteklerinin ödenmesi gibi tedbirlerle tarım sektörünün üretimi maksimize edilmelidir. Tarım malzemeleri, gübre, akaryakıt fiyatları düşürülmeli ve desteklenmelidir.
4. Önümüzdeki dönemde tarım ürünlerinin tedarikinde, “bölgeden tedarik”e bağımlılığın artabileceğinden hareketle, İzmir’deki kooperatiflerin üretim kapasitesi ve stok miktarlarının belirlenerek bir tedarik zinciri planlaması yapılması gerekmektedir.

Sertifika No: Q-140005

5. Üretime devam eden şirketlere eksilen gelirleri veya tahsil edemedikleri alacakları oranında faizsiz nakit destek sağlanarak, nakit döngüsünün kopmasına imkan verilmemelidir.
6. Stratejik Sanayi kollarında, öncelikle insan sağlığı tedbirleri güvence altına alınarak birebir izleme ve desteklerle üretimin sürekliliğine önem verilmelidir. Bu çerçevede nakit döngüsünün kesintiye uğratılmadan devam edebilmesinin temini elzemdir.
7. Kısıtlı kaynaklar ile alınması gereken tedbirlerde öncelikler belirlenmeli ve bu önlemler kısa (Haziran sonuna kadar), orta (2020 yılının 2. Yarısı) ve uzun vadeli (2021 ve 2022 yılları) bir sıralama ve strateji çerçevesinde ele alınmalıdır.
8. Bu tedbirlerin kısıtlı kaynaklar ile en etkili şekilde alınabilmesini teminen uluslararası kuruluşlardan sağlanacak fonlar gibi seçenekler de dikkate alınmalıdır. Bugünün en önemli konusunun insan sağlığı ve yaşanabilecek sosyal huzursuzluğun önüne geçmek olduğundan hareketle tedbirler, enflasyon ve bütçe açığı gibi kaygılar gözetilmeden alınmalıdır. Bu bağlamda devletin KDV ve benzeri piyasaya olan borçlarının kısmen de olsa yerine getirilmesi reel sektörün nakit akışı ve sürekliliği için önemli bir faktördür.
9. Bu süreçte en önemli unsurlardan biri bankacılık başta olmak üzere finans sektörünün gücünü korumaktır. Reel sektör ve hanehalkı için bankalardan talep edilen yapılandırma ve ötelemelerin yerine getirilebilmesi için T.C. Merkez Bankası tarafından gereken likiditenin sağlanmasına yönelik önlemler alınması ekonominin sürdürülebilirliği için elzemdir.
10. Karayolları ve denizyolları yük taşımacılığının, en üst seviyede sağlık güvenliği önlemleri alınarak, sektörün ihtiyaç ve sorunlarıyla yakından ilgilenecek sürdürülebilirliğinin sağlanması kesintiye uğramaması gereklidir.
11. Verilecek desteklerde, sektörler bazında bir değerlendirme yapılarak, vergisini düzgün ödeyen, ödenebilir borç seviyesine sahip olan şirketlerin önceliklendirilmesinin yapılması gereklidir.

Sertifika No: Q-140005

12. Açıklanan genelge ve destek paketlerinde hangi sektörlerin kapsama girdiği konusundaki karışıklığa dair, kapsamda olanların sıralanması yerine, kapsama girmeyenlerin sayılarak bunlar haricindekiler şeklinde belirtilmesi daha faydalıdır.
13. Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu gibi, ilgili sivil toplum kuruluşları ile akademisyenlerin de üyesi olduğu “Ekonomik Konsey” oluşturulması gereklidir.
14. Bu süreçten olumsuz etkilenerek zor durumda kalan şirketlerin, değerinden düşük bir şekilde yabancılara satışının önüne geçilmesi için Varlık Fonu tarafından alınması, ortak olunması gibi çözümler geliştirilmelidir.
15. Sokağa çıkma yasağında ve benzeri genelgelerde, Sağlık Bakanlığı’nın ve uluslararası sağlık kuruluşlarının önerileri doğrultusunda sosyal mesafe ve hijyen kurallarına tamamen uygun hale getirilmiş, özel ve dezenfekte edilmiş servislerle evlerinden alınan işçilerin çalıştığı fabrikalar kapsam dışı bırakılarak, buralarda üretimin devam etmesi sağlanmalıdır.

Sertifika No: Q-140005

